

พัฒนาการและกระบวนการผลิตและเผยแพร่ข่าวสั้นวิทยุกระจายเสียงในสังคมไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2543

ISBN 974-664-343-6

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

๗๗
๗๒๕๙๗
๒๕๔๓
๑.๒

3836383 LCCD/M : สาขาวิชา : ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา; ศศ.ม. (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสาร)

คำสำคัญ : พัฒนาการ / กระบวนการผลิต / การเผยแพร่ / ข่าวสั้นวิทยุ

สมปราชญ์ คำขาดา : พัฒนาการและกระบวนการผลิตและเผยแพร่ข่าวสั้นวิทยุกระจายเสียงในสังคมไทย (DEVELOPMENT AND PROCESS OF PRODUCTION AND DISTRIBUTION OF SHORT NEWS IN THAI SOCIETY) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ดวงพร คำบุญวัฒน์ M.A., เสาวภา พรศิริพงษ์ สม.ม., วชิราภรณ์ วรรณคดี อ.ม. 203 หน้า ISBN 974 - 644 - 343 - 6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการและบทบาทของข่าวสั้นวิทยุกระจายเสียง และศึกษารูปแบบ กระบวนการผลิต และการเผยแพร่ข่าวสั้นวิทยุกระจายเสียงขององค์กรเอกชนในสังคมไทย โดยศึกษาจากเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์ในวงการวิทยุกระจายเสียง โดยเฉพาะด้านรายการข่าวจำนวน 3 คน ถึงข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและบทบาทข่าวสั้นวิทยุกระจายเสียงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและปฏิบัติงานข่าวสั้นจำนวน 24 คนจากองค์กรผู้ผลิตข่าวสั้นเอกชน 4 แห่ง คือวิทยุเนชั่น สำนักข่าวไอเอ็นเอ็น ศูนย์ข่าวแอฟริกา และสำนักข่าวไทยสกาย ถึงแนวนโยบายและการบริหารงานขององค์กร ตลอดจนรูปแบบ กระบวนการผลิต และการเผยแพร่ข่าวสั้น

ผลวิจัยพบว่า พัฒนาการและบทบาทข่าวสั้นวิทยุกระจายเสียงในสังคมไทยแบ่งเป็น 2 ช่วง คือช่วงแรก (พ.ศ.2447-2534) ข่าวสั้นวิทยุยังไม่ปรากฏชัดเจน มีการนำเสนอข่าวในลักษณะเร่งด่วนที่ใช้ชื่อว่า "ข่าวลามาทันที" ซึ่งเกิดขึ้นแต่ไม่เป็นที่นิยม จึงไม่มีการนำเสนอต่อเนื่อง ข่าววิทยุในช่วงนี้มีลักษณะเป็นข่าวทางการ เสนอโดยหน่วยงานราชการ การที่ข่าวสั้นไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมในช่วงนี้เป็นเพราะประชาชนยังไม่มีความต้องการข่าวสารในลักษณะเร่งด่วน บทบาทข่าววิทยุจึงเป็นเพียงการแจ้งข้อมูลข่าวสารทั่วไป ช่วงหลัง (พ.ศ.2535-2541) ข่าวสั้นวิทยุกระจายเสียงเกิดขึ้นใน พ.ศ.2532 และได้รับการยอมรับจากสังคม จนมีองค์กรเอกชนดำเนินธุรกิจการผลิตและการเผยแพร่ มีการกำหนดรูปแบบข่าวสาร การผลิต และการเผยแพร่อย่างเป็นกิจลักษณะ ทั้งนี้เพราะประชาชนต้องการข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วและเฉพาะทางมากขึ้น คลื่นข่าวสารหลายแห่งที่ดำเนินงาน โดยองค์กรเอกชน กำเนิดขึ้นในช่วงหลังนี้ บทบาทข่าวสั้นในช่วงนี้จึงเป็นช่องทางทำให้ผู้ฟังทันเหตุการณ์และได้เนื้อหาตรงกับความต้องการ นอกจากนี้ยังมีบทบาทในด้านธุรกิจ ทำให้เกิดการแข่งขันด้านข่าว เกิดการสร้างความแตกต่างในรูปแบบและการนำเสนอ

ในประเด็นรูปแบบข่าวสั้นพบว่าแบ่งออกเป็น ข่าวสั้นต้นชั่วโมง ข่าวสั้นกลางชั่วโมง และข่าววิทยุในรูปแบบอื่นๆ เช่น ข่าวภาคหัว สกู๊ปข่าว สรุปข่าว ข่าวด่วน เป็นต้น กระบวนการผลิตข่าวสั้นแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ คิดประเด็นข่าว ทำข่าว รับข่าว และคัดเลือกข่าว และสำหรับการเผยแพร่นั้น พบใน 2 ลักษณะคือเผยแพร่ข่าววิทยุทางคลื่นข่าวสารของตนเอง และจำหน่ายโดยการเชื่อมสัญญาณออกไปยังสถานีวิทยุกระจายเสียงอื่น ในการดำเนินงานผลิตและเผยแพร่ข่าวสั้นองค์กรทั้ง 4 แห่งนี้พบว่า การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนมีการถ่วงถ่วง ข่าวสารเป็นกลไกสำคัญ เนื่องจากเวลาในการเตรียมการและการนำเสนอเป็นเวลาที่สั้นมาก นอกจากนี้ธุรกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการผลิตและการเผยแพร่

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า น่าจะมีการศึกษาข่าวสั้นทางวิทยุโทรทัศน์ เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยในการผลิตและการเผยแพร่ และสำหรับสื่อวิทยุกระจายเสียง น่าจะมีการศึกษาโดยเน้นไปที่กลุ่มผู้ฟัง ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงบทบาทของข่าวสั้นที่มีต่อกลุ่มผู้ฟัง

3836383 LCCD/M : MAJOR : LANGUAGE AND CULTURE FOR COMMUNICATION AND DEVELOPMENT; M.A. (LANGUAGE AND CULTURE FOR COMMUNICATION)

KEY WORDS : DEVELOPMENT / PROCESS OF PRODUCTION / DISTRIBUTION / SHORT NEWS

SOMPRATCH KHAMCHATA : DEVELOPMENT AND PROCESS OF PRODUCTION AND DISTRIBUTION OF SHORT NEWS IN THAI SOCIETY. THESIS ADVISOR : DUANGPORN KAMNOONWATANA M.A., SAOWAPA PORNSIRIPONG M.A., WACHIROPORN WANDEE M.A., 203 P. ISBN 974 - 664 - 343 - 6.

The purpose of this study aimed to investigate development and roles of short news on radio, and also to research styles, production, and distribution of short news on radio produced by private organizations in Thai society. The researcher collected information from documents and interviewed 3 people who had expertise in short news in Thailand, so as to get information about development and roles of short news from the past to the present. Apart from that, 24 executive and general level reporters of the 4 private organizations, Nation Radio, Inn. Radio News, Pacific News, and Thai Sky News, were interviewed, so as to study their policies and strategies including styles, production, and distribution of short news.

The findings showed that development and roles of short news on radio in Thai society consisted of 2 periods, the first (1904-1991) short news has not shown styles of presenting to the public obviously, though there was fastest news called Khao La Ma Thunthi. Furthermore, all radio news was produced by government organizations. The role of short news in this period has not continued, as the public did not really need that style of reporting. Short news has just been informed news to the public only, especially presented in the morning and in the evening. The second period (1992-1998) of short news was produced in 1989 and gradually developed to become popular with the public. Private organizations turned to doing business on short news from production to distribution along with creating styles of short news, because they realized that people in society at that time needed more news, which presented as fast and directly to each target group. Private organizations of short news has increased a lot, there have been many news stations created. The role of short news in this period is considered the real thing for the audience, accessing them to the real information they want. Besides, the role of business did made competition happened among private organizations. This has changed the styles and productions of short news to the public.

As for production and distribution of short news, the findings revealed that styles of short news consisted of short news on the hour, short news at mid-hour, and headline news, scoop, and hot news, etc. at other times. The production has 4 processes: brainstorming, finding news, rewriting news, and choosing news. As for the distribution there were 2 kinds of processes: firstly, private organizations produced and distributed short news on their own news station. However, others did more than that, they even sold short news to other news stations. The process of production and distribution of short news by these 4 private organizations pointed out that the role "gatekeeper" has become an important role in the whole process of producing and distributing short news, because there was so little time for preparation and presentation of short news to the public. Moreover, business is the important factor for production and distribution of short news.

As a result of the research, we became aware of the styles, the background of short news on radio from the past to present, and the styles of production and distribution of short news produced by the 4 private organizations. The researcher recommends that it would be very interesting to continue studying short news on television, so as to learn other factors of production and distribution. As for short news on radio, there should be more research focusing on the audience, which will let us know short news' roles to the audience.